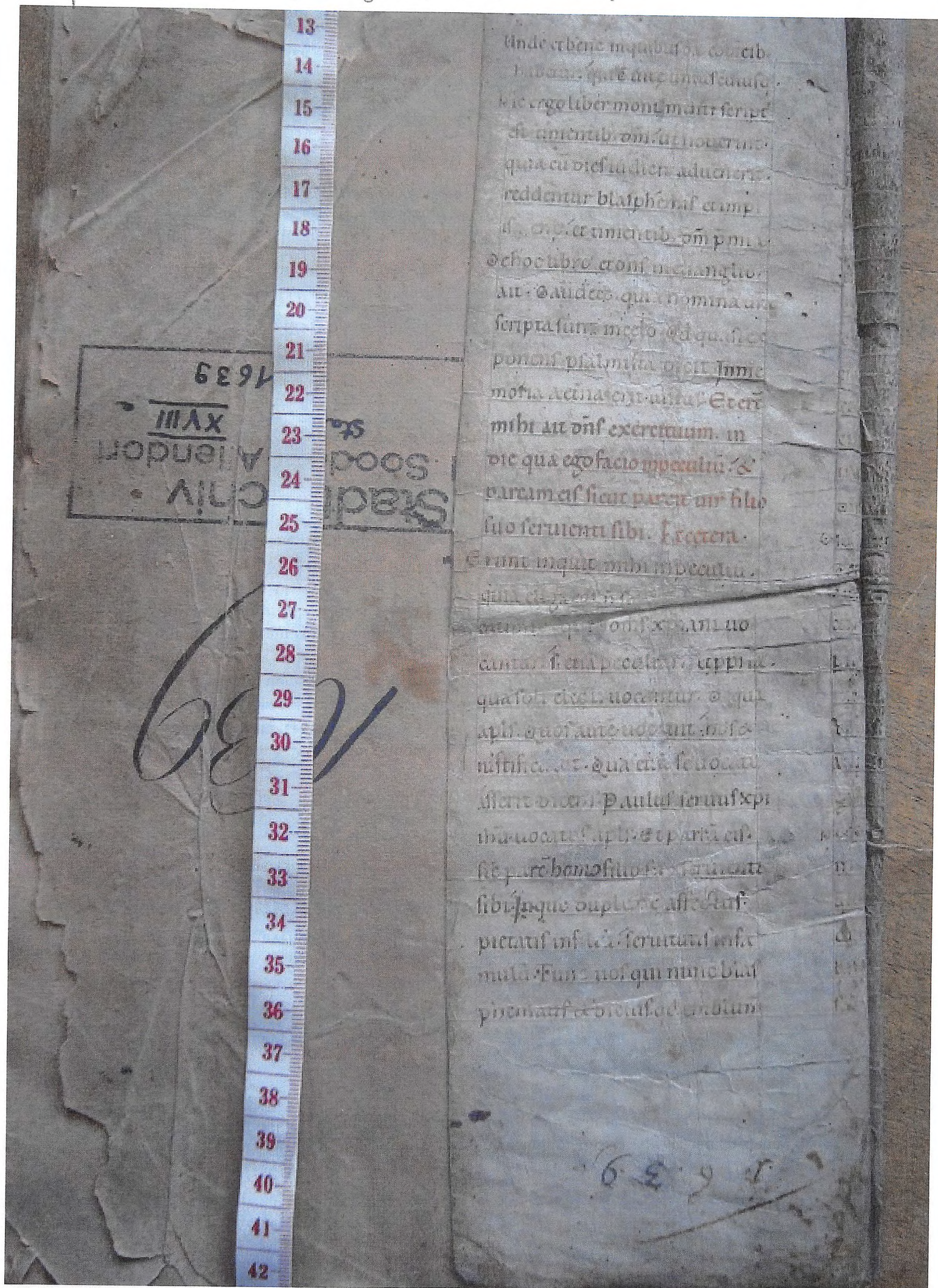

unde et bene in quibusdam locis
habemus. quod est ante unum et eundem
hic ego liber moni manu scripte
et amantibus omni. ut non erant
quia cum dies in diem adueniret
reddentur blasphemias et imp
d. et per amantibus omni p. m. v.
de hoc libro et omni in eundem
ait. et audes qui nomina
scripta sunt in celo. et quod si
ponens psalmista dicit. In me
motus. et in aeternum. et in aeternum
mibi ait dñs exercituum. in
die qua ego facio speculum. et
parcam eis sicut paret unus filio
suo seruienti sibi. Ex cetera.
Et sunt inquit mibi speculum.
quod est in me. et in me
et in me. et in me. et in me
cantas. et in me. et in me. et in me
quod est in me. et in me. et in me
apli. et in me. et in me. et in me
nisi in me. et in me. et in me
dissent dñs. et in me. et in me
in me. et in me. et in me. et in me
sic pare homo filio. et in me
sibi. et in me. et in me. et in me
pietatis in me. et in me. et in me
muli. Et in me. et in me. et in me
pietatis in me. et in me. et in me

petebat. Otricus vero post paululum idem repetendum dicebat, prius tamen habita ratione de causa ipsius philosophiæ. Intendensque in Gerbertum, quæ esset causa philosophiæ sciscitabatur.

62. Quæ¹ sit causa conditi mundi.

- 5 Qui cum a Gerberto ut apertius quid vellet ediceret, rogaretur, utrum videlicet causam qua inventa est, an causam cui inventa debetur, ille mox, „Ipsam“ inquit „causam dico, propter quam inventa videtur“. Tunc vero Gerbertus, „Quoniam“ inquit „nunc patet quid proponas, ideo inquam inventa est ut ex ea cognoscamus² divina et humana“. Et Otricus, „Cur“ inquit „unius rei causam, tot dictionibus nominasti? cum^a ex una
10 fortassis nominari potuit, et philosophorum sit brevitati^{b3} studere?“

63. Quod non omnia nomina causarum singulis dictionibus efferuntur.

- Gerbertus quoque „Non omnes“ inquit „causæ, uno valent nomine proferri. Etenim cum a Platone¹ causa creati mundi, non una sed tribus dictionibus bona dei voluntas declarata sit, constat hanc creati mundi causam, non aliter potuisse proferri. Nam si
15 dixisset, voluntatem causam esse mundi, non id^a esset consequens. Quælibet enim voluntas, id esse videretur, quod non procedit“. Atque hic Otricus, „Si“ inquit „dei voluntatem causam conditi mundi dixisset, brevius quidem et sufficienter dictum foret, cum numquam nisi bona fuerit dei voluntas, non enim est qui abnuat bonam esse dei voluntatem“. Et Gerbertus, „In hoc“ inquit „penitus non contradico. Sed vide, quia
20 constat Deum substantia^{b2} solummodo bonum, quamlibet vero creaturam participatione bonam, ad eius naturæ qualitatem exprimendam, «bona» additum est, quod id eius

62. a) entweder fehlt der Kürzungsstrich für m, oder das vorausgehende Fragezeichen ist dazu umgedeutet worden. b) Pertz; brevitate Hs.; vgl. unten IV 100, S. f.

63. a) über der Zeile. b) korr. aus substantialiter.

62. 1) Die Überschrift paßt besser zu III 63 (Waitz). 2) Vgl. oben III 60, S. 201 Anm. 1.
3) 2. Macc. 2, 29: brevitati studentes.

63. 1) Ein wörtliches Zitat scheint nicht vorzuliegen. Der Platoüberlieferung, die dem Mittelalter zugänglich war, ließ sich die Vorstellung entnehmen, daß Gott guten Willens die Welt geschaffen habe. Vgl. KORTÜM, *Richer* S. 90 Anm. 66; ferner Cicero, *Timaeus* 3: gignendi mundi causa iustissima. Nam cum constituisset deus bonis omnibus explere mundum usw.; Seneca, *Epistulae morales* 7, III (65), 10: Plato ait: „quae deo faciendi mundum fuit causa? bonus est; bono nulla cuiusquam boni invidia est. fecit itaque quam optimum potuit“ (der Brief könnte auch deshalb einschlägig sein, weil in ihm die verschiedenen causae diskutiert werden). 2) Der Unterschied zwischen substantia bonus und participatione bonus vielleicht im Anschluß an Boethius, *Quomodo substantiae in eo quod sint bonae sint cum non sint substantialia bona*, ed. Michael ELSÄSSER, Anicius Manlius Severinus Boethius, *Die Theologischen Traktate* (Philosophische Bibliothek 397, 1988) S. 34–45.

1301